

Lämplig eller inte – det är prövningen

Lämplighetsprövning av tillståndspliktiga verksamheter som bedriver personlig assistans

Du får gärna citera Inspektionen för vård och omsorgs texter om du uppger källan, exempelvis i utbildningsmaterial till självkostnadspris, men du får inte använda texterna i kommersiella sammanhang. Inspektionen för vård och omsorg har ensamrätt att bestämma hur detta verk får användas, enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen). Även bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten, och du måste ha upphovsmannens tillstånd för att använda dem.

Artikelnr | IVO 2016-31

Foto | Mostphotos

Utgiven | Juni 2016, www.ivo.se

Förord

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har tillsyn över verksamheter inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården. I tillsynsuppdraget ingår att regelbundet återföra resultat och iakttagelser från myndighetens tillsyn. Denna rapport är en del av myndighetens återföring.

Rapporten grundar sig på myndighetens lämplighetsprövning av verksamheter som bedriver personlig assistans enligt LSS och som har tillstånd från IVO att göra så. Lämplighetsprövning har skett av verksamheter i samtliga av IVO:s tillsynsregioner under perioden 2013-2016.

I rapporten beskrivs företagen i vissa fall som lämpliga att bedriva personlig assistans. IVO vill förtydliga att lämplig i detta fall endast innebär att IVO *inte* har identifierat brister som utgör grund för ett återkallande av tillstånd. Att vara lämplig betyder inte per automatik att verksamheten bedrivs med god kvalitet. Verksamheter som är lämpliga, utifrån ovanstående definition, kan således vara föremål för krav på åtgärder från IVO:s sida.

Rapporten är framtagen av utredaren Johanna Nilsson vid avdelning sydöst. Delaktiga i projektgruppen har varit Lena Carp (projektledare) samt Ulla Eriksson, Michaela Hecht Gunnarsson, Sara Persson, Yvonne Swerkersson och Ann-Sofi Tufvesson. Projektets styrgrupp har bestått av Birgitta Hagström, Klas Öberg och Margareta Fransson.

Gunilla Hult Backlund

Generaldirektör

Juni 2016

Sammanfattning, diskussion och slutsatser

De privata anordnarna av personlig assistans har fördubblat sin andel av utförandet mellan 2005 och 2014. Idag finns det drygt 1 000 verksamheter med tillstånd från IVO. Ökningen av antalet assistansanordnare tillsammans med den enskildes ibland utsatta position medför att återkommande granskningar av branschen blir angelägna. IVO är medveten om de höga förväntningar som finns på tillsynsmyndigheten i detta avseende, såväl från departement som från andra myndigheter, intresseorganisationer och allmänhet.

IVO har genom ett nationellt tillsynsprojekt haft som syfte att klarlägga om de företag som beviljats tillstånd och bedriver personlig assistans är lämpliga att göra det utifrån de krav och mål som ställs enligt gällande lagstiftning. Sammanlagt har 55 enskilda verksamheter granskats mellan den 1 juli 2013 och den 29 februari 2016, se bilaga ett och två för fullständig redogörelse.

Resultaten från tillsynen sammanfattas i denna rapport. Rapporten ska sprida IVO:s erfarenheter av tillämpningen av den lagändring som trädde i kraft 2013 om att den privata utföraren ska vara lämplig att bedriva verksamhet enligt LSS och i detta fall personlig assistans – en lagändring som kan ha en förhållandevis stor inverkan på branschen.

Majoriteten får behålla sina tillstånd

De flesta av de assistansanordnare som IVO har gjort en lämplighetsprövning av får efter tillsynsmyndighetens granskning behålla sina tillstånd och är i det avseendet lämpliga att bedriva verksamhet. Men kvaliteten kan i många fall förbättras, inte minst vad gäller systematiskt kvalitetsarbete och dokumentation.

Det finns dock företag som enligt IVO:s bedömning inte är lämpliga. I 7 av 55 ärenden har IVO återkallat tillstånd, vilket motsvarar 13 procent av de granskade företagen. Brister i ekonomisk lämplighet är den vanligaste orsaken till återkallelse av tillstånd.

Det är viktigt att poängtera att även om en assistansanordnare brister i ekonomisk lämplighet och får sitt tillstånd återkallat så betyder det inte per automatik att den enskilde har fått en assistans av dålig kvalitet eller har utsatts för risker. I vissa fall kan det vara så, men inte i alla. Myndigheten har ändå rätt att återkalla tillstånd. Orsaken till detta är att lagstiftaren inte har ansett det rimligt att en tillståndshavare som t.ex. underlåter att betala skatt och arbetsgivaravgifter för sina anställda ska få fortsätta att ta emot och förvalta stora summor som härrör från allmänna medel. Den enskilde bör tryggt kunna vända sig till en tillståndshavare i förvissning om att denne uppfyller lagens krav i alla avseenden som tillståndet borgar för.

Processen med att återkalla tillstånd är ofta långdragen. Omfattande analyser av företagets ekonomi och verksamhet är tid- och resurskrävande och ställer höga krav på företagsekonomisk kompetens. Komplexa företagsstrukturer, otydliga ägandeförhållanden och oklara upplägg som gör det svårt att identifiera vilka som har inflytande i verksamheten kan också göra lämpligheten svår att utreda.

Tidigare förutsättningar påverkar branschen än idag

När lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) infördes innebar det helt nya möjligheter för många personer med funktionsnedsättning. De fick med den nya reformen och insatsen personlig assistans större möjligheter att leva ett mer självständigt och oberoende liv med förbättrad livskvalitet som följd. Samtidigt har personlig assistans under årens lopp på olika sätt kommit att förknippats med oegentligheter.

Branschen har under många år varit oreglerad. Mellan åren 1994 och 2010 krävdes det inget tillstånd för enskilda verksamheter att bedriva personlig assistans och ingen myndighet hade tillsynsansvar över de privata assistansanordnarna. För att starta en verksamhet krävs dessutom inget större kapital – som privat anordnare behöver du inga särskilda lokaler eller inventarier och Försäkringskassan betalar än så länge ut ersättning i förskott¹. Detta har gjort att det under många år har varit förhållandevis lätt att starta företag och bedriva verksamhet. I kombination med att ibland stora belopp betalas ut, har det lockat många nya aktörer in i branschen. Det är därför inte förvånande att de privata företagen markant har ökat sin andel av utförandet. Att branschen under så många år har varit oreglerad har också öppnat upp för oseriösa aktörer och oegentligheter.

2011 infördes tillståndsplikt för både nya och befintliga verksamheter där företagen bedömdes utifrån kraven på god kvalitet i LSS. Kravet på assistansanordnarnas lämplighet förtydligades genom ny lagstiftning 2013, vilket bland annat innebar höjda krav på kompetens. Företagen skulle även utifrån ekonomiska aspekter uppfylla nya högre krav. Men det tar tid för nya regler att få full genomslagskraft, vilket IVO kan notera både inom tillståndsprövningen och tillsynsverksamheten. Av de granskade verksamheterna är det en förhållandevis stor andel som har fått sina tillstånd återkallade (13 procent av de granskade verksamheterna) och IVO ställer krav på åtgärder i drygt en tredjedel av tillsynsärendena. Detta trots att IVO bara beviljar cirka 30 procent av de tillståndsansökningar som kommer in till myndigheten varje år.

Är det vanligt med bedrägerier och andra brott?

Huruvida bedrägerier och andra brott är särskilt utbredd inom branschen personlig assistans kan IVO inte uttala sig om utifrån det underlag som rapporten grundar sig på. IVO har återkallat sju tillstånd, men endast i två fall finns det klarlagda kopplingar till brott. Tillsynen har genomförts utifrån ett riskurval och inte ett

---

¹ Från och med oktober 2016 kommer Försäkringskassan att börja betala ut ersättning i efterskott.

slumpmässigt urval, vilket medför att resultatet av granskningen riskerar att inte ge en representativ bild av branschen.

Brottsförebyggande rådet och Inspektionen för socialförsäkringen har emellertid pekat ut assistansersättningen som ett riskområde och noterar att bidragsbrotten mot assistansersättningen är de mest organiserade. En anledning till detta är de stora belopp som ibland betalas ut och att fusk sällan upptäcks på grund av bland annat bristande kontroll och komplicerade utredningar.

Att värna både den enskilde och det allmänna

Trots att personlig assistans är ett riskområde är det viktigt att inte låta den allmänna diskussionen om assistans överskuggas av debatten om fusk. Insatsen är viktig för många personer med funktionsnedsättning. Det riskerar att svartmåla alla seriösa aktörer på marknaden och i längden leda till en försämring av den enskildes möjligheter att få sina behov av personlig assistans tillgodosedda. Den yttersta konsekvensen skulle kunna bli att assistansreformen omkullkastas. Samtidigt är det av stor vikt att komma tillrätta med oegentligheter och att verka förebyggande. Det handlar om att säkerställa en sund förvaltning av offentliga medel och att den enskilde ska få den assistans som denne har rätt till. Det handlar om statens trovärdighet och allmänhetens tillit till det gemensamma.

Ett gemensamt ansvar

För att effektivt kunna arbeta med att säkra kvaliteten gentemot brukaren och för att förhindra fusk och överutnyttjande är fortsatt tillsyn och en systematisk och väl fungerande samverkan mellan myndigheter och organisationer en nödvändighet, exempelvis mellan IVO, Skatteverket, Försäkringskassan, Polismyndigheten och kommunerna samt arbetsgivar- och intresseorganisationer. Det är också viktigt att varje aktör tar ansvar inom sitt område för att hela utredningskedjan ska fungera. Myndigheten är beroende av att exempelvis Skatteverket granskar och utreder skattebrott, att Försäkringskassan utreder fusk och att Polisen utreder bedrägerier och annan brottslighet som kan förekomma i branschen. Branschen måste också själva arbeta för att stärka förtroendet för och kvaliteten inom personlig assistans. Alla tjänar på att förekomsten av oseriösa aktörer minskar.

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning, diskussion och slutsatser.....	4
Rätten till ett självständigt liv.....	8
Ett personligt utformat stöd för att kunna leva som andra	8
Beviljandet av personlig assistans har ökat.....	9
Allt fler aktörer erbjuder personlig assistans.....	10
Lämplighetsprövning ska bidra till god kvalitet	12
Lämplighetsprövning i praktiken	13
Lämplig eller inte?.....	15
De allra flesta är lämpliga att bedriva verksamhet.....	15
Kvaliteten behöver förbättras.....	16
Några är inte lämpliga att bedriva verksamhet	17
Ekonomi den vanligaste orsaken till återkallat tillstånd.....	17
Brott.....	19
Regeringens arbete mot missbruk av välfärdssystemet	22
Bilaga 1	
Tillvägagångssätt och projektbeskrivning	23
Avgränsning	23
Underlag för rapporten	23
Beskrivning av tillsynen	24
Bilaga 2	
Granskade verksamheter	26

Rätten till ett självständigt liv

I mitten av 90-talet genomförde Sverige en reform på funktionshinderområdet. En ny rättighetslag för personer med svåra funktionsnedsättningar trädde i kraft 1994, det vill säga lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS²). LSS ersatte den tidigare omsorgslagen och elevhemslagen. När LSS infördes innebar det att personer med funktionsnedsättning fick större möjligheter att leva ett mer självständigt och oberoende liv, med förbättrad livskvalitet som följd.

Funktionshinderreformen på 90-talet innebar, tillsammans med den nya socialtjänstlagen som trädde i kraft i början av 80-talet, ett uppbrott från en förhållandevis kontrollerande och auktoritär syn på de människor som av olika orsaker behöver samhällets hjälp. En central punkt i den nya lagstiftningen var tilltron till människans egen förmåga att påverka sin situation. Verksamheten skulle bygga på respekt för människors självbestämmanderätt och integritet och utgå från en helhetssyn på den enskilde.

Alla människors lika värde och lika rätt

Utgångspunkten för svensk funktionshinderspolitik är principen om alla människors lika värde och lika rätt.

I Sverige gäller konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning sedan 2009. Den har till syfte att undanröja sådant som hindrar personer med funktionsnedsättning att utöva sina mänskliga rättigheter.

Barnkonventionen, som Sverige antog 1990, slår bl.a. fast att alla barn har samma rättighet att växa upp under trygga förhållanden, att utvecklas och att skyddas mot övergrepp och utnyttjande.

Konventionerna har beaktats vid utformningen av socialtjänstlagen och LSS.

Ett personligt utformat stöd för att kunna leva som andra

Den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp i sin vardag har enligt LSS rätt till personlig assistans.³

---

² Lagen omfattar personer med utvecklingsstörning och personer med autism eller autismsliknande tillstånd, personer med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder, föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom, samt personer med andra och varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om dessa är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

³ För rätt till insatser krävs enligt 7 § LSS att den enskilde behöver sådan hjälp i sin livsföring och att behovet inte tillgodoses på annat sätt. Därutöver krävs att den enskilde har behov av insatsen för sina grundläggande behov (9 a § LSS). Insatsen kan antingen avse biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligena kostnader för sådan assistans (dvs. den enskilde anställer själv assistenter för den ersättning hen får beviljat).

Personlig assistans innebär att jag kan få hjälp med det som brukar kallas grundläggande behov. Det innebär att jag kan få hjälp vid måltider, min personliga hygien, att klä av och på mig och att kommunicera eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om mig och mitt funktionshinder.⁴

Den som är i behov av personlig assistans kan ansöka hos kommunen eller Försäkringskassan. Försäkringskassan hanterar i regel de ärenden där den enskildes grundläggande behov överstiger 20 timmar i veckan. Försäkringskassan prövar ansökningarna enligt socialförsäkringsbalken (2010:110), SFB, och inte enligt LSS. Bestämmelserna i LSS som avser utförandet av personlig assistans tillämpas dock även på personlig assistans som utförs enligt SFB.

Då den enskilde beviljas personlig assistans kan hen själv välja vem som ska utföra den. Om det är kommunen som beviljar insatsen är det vanligast att det också är kommunens assistenter som utför insatsen. Att den enskilde väljer privata utförare är däremot vanligare då det är Försäkringskassan som beviljar ersättning. Om den enskilde väljer en privat utförare betalar Försäkringskassan ut ersättningen direkt till företaget. Den enskilde kan också välja att få ersättningen utbetald för att själv kunna anställa och avlöna personliga assistenter.⁵

Den som beviljas personlig assistans av kommunen eller Försäkringskassan ska ges goda levnadsvillkor och förutsättningar för självständighet och självbestämmande. Stödet ska anpassas efter individens behov och den enskilde bör ha stort inflytande över vem som anställs som assistent. Är det barn som berörs ska barnets bästa alltid beaktas. Målet med personlig assistans och andra insatser enligt LSS är helt enkelt att man ska kunna leva som andra.⁶

Beviljandet av personlig assistans har ökat

2015 var det cirka 4 300 personer i Sverige som hade insatsen personlig assistans enligt LSS och cirka 16 000 personer som hade personlig assistans enligt SFB. Antalet personer med beslut från Försäkringskassan har stadigt ökat sedan 90-talet även om ökningen avtog runt 2009. Antalet personer med beslut från kommunen har legat mer konstant över tid även om en ökning har kunnat noteras sedan 2007. Det genomsnittliga antalet beviljade timmar per vecka enligt LSS ligger nu på drygt 40 timmar i veckan och enligt SFB på knappt 130 timmar i veckan.⁷ Försäkringskassans assistansersättning per brukare har fördubblats sedan 2002 från cirka 890 000 kr per år och individ till cirka 1 750 000 kr.⁸

⁴ Den som behöver hjälp med dessa grundläggande behov ska även ha rätt till insatsen för andra kvalificerade personliga behov om inte dessa tillgodoses på annat sätt.

⁵ Den enskilde ska då registrera sig som arbetsgivare hos Skatteverket och göra anmälan hos IVO.

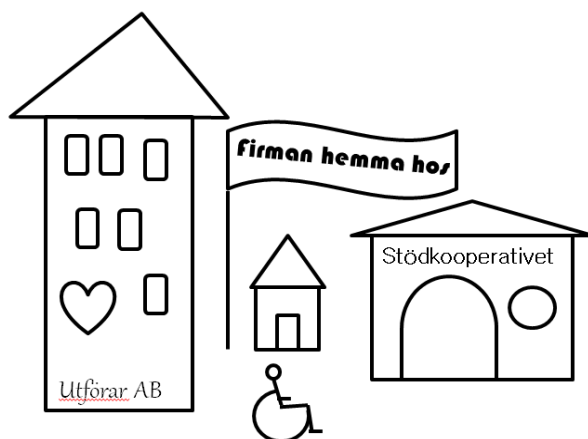
⁶ Regleras i 5-7 §§ LSS.

⁷ Statistik från försäkringskassan.se och socialstyrelsen.se.

⁸ Statistik från Försäkringskassan.

Allt fler aktörer erbjuder personlig assistans

Personlig assistans kan utföras av både kommunen och privata företag. Den enskilde kan också själv vara arbetsgivare och anställa egna assistenter. De företag som bedriver personlig assistans kan se mycket olika ut. Här ryms allt från stora koncerntillhörande aktiebolag och riskkapitalföretag till små enskilda firmor och kooperativ.

De privata anordnarna har fördubblat sin andel av utförandet mellan 2005 och 2014 och konkurrensen på marknaden har hårdnat.⁹ Arbetsgivarföreningen KFO har tidigare påpekat att personlig assistans är ett av de starkast växande områdena inom föreningen.¹⁰ Idag har mer än hälften av alla mottagare av assistansersättning enligt SFB avtal med en privat utförare. Enligt IVO:s uppgifter fanns det vid årsskiftet 2015/2016 tillstånd för drygt 1 000 privata utförare inom personlig assistans. Detta kan jämföras med antalet verksamheter där den som beviljats ekonomisk ersättning för personlig assistans anställer egna assistenter – dessa uppgick vid samma tid till cirka 850 stycken. Inom personlig assistans finns några större aktörer, men i jämförelse med äldreomsorgen är tendenserna till oligopol mindre framträdande.¹¹ Branschen domineras av många små företag med få anställda. Vinstmarginalerna är goda, generellt sett högre än inom andra svenska företag.¹² De allra flesta med privata assistansanordnare är nöjda med och känner tilltro till sina anordnare, endast 2 procent är missnöjda.¹³

Majoriteten av de företag som bedriver personlig assistans är aktiebolag, vilket inte är förvånande med tanke på de relativt stora belopp som assistansersättningen omfattar. Att driva företaget i bolagsform är exempelvis ett sätt att begränsa den ekonomiska risken till det insatta kapitalet. Enligt SCB:s företagsregister drivs drygt 50 procent av företagen i Sverige som enskild firma och drygt 30 procent som aktiebolag. Av de företag som ansöker om tillstånd är cirka tre av fyra

⁹ Socialstyrelsen (2015), *Kartläggning och analys av vissa insatser enligt LSS*.

¹⁰ SOU 2012:6, *Åtgärder mot fusk och felaktigheter med assistansersättning*.

¹¹ SOU 2012:6, *Åtgärder mot fusk och felaktigheter med assistansersättning*.

¹² SOU 2012:6, *Åtgärder mot fusk och felaktigheter med assistansersättning*.

¹³ Försäkringskassan (2011), *Statlig personlig assistans*. Enkätundersökningen inkluderade alla dem som den 30 september 2010 var registrerade mottagare av statlig personlig assistans.

aktiefbolag och av de som nu har granskats är så många som 90 procent aktiefbolag. En tredjedel av de granskade aktiefbolagen har ingått i en koncern. Inget granskat bolag har däremot varit börsnoterat.

Lämplighetsprövning ska bidra till god kvalitet

De privata utförarna, eller så kallade enskilda verksamheter, måste sedan 1 januari 2011 söka tillstånd hos IVO för att få bedriva verksamhet enligt LSS. För att få tillstånd måste den som anordnar personlig assistans (eller annan LSS-verksamhet) sedan 1 juli 2013 vara lämplig att bedriva sådan verksamhet, utifrån ekonomiska och kvalitetsmässiga aspekter. Kravet på lämplighet infördes för att säkra kvaliteten gentemot brukaren men också för att motverka fusk och överutnyttjande.

Lämplighetsprövning enligt LSS

23 §

Tillstånd att bedriva verksamhet [...] får meddelas endast om den som med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt visar sig lämplig att bedriva sådan verksamhet.

26 §

[...] Tillsynen innebär även en granskning av att den som har meddelats tillstånd [...] fortlöpande uppfyller lämplighetskravet [...].

26 g § tredje stycket

Ett tillstånd att bedriva verksamhet får [...] återkallas om tillståndshavaren inte kan anses lämplig [...].

IVO gör en lämplighetsprövning i samband med företagets ansökan om tillstånd, och det är då upp till den som ansöker att visa att man är lämplig. Sökanden ska då exempelvis visa att de uppfyller kraven på ekonomisk skötsamhet och personlig kompetens. Bedömer IVO att sökanden inte är lämplig beviljas heller inget tillstånd.

IVO:s tillståndsbedömning

IVO beviljade 2015 cirka 30 procent av de ansökningar om personlig assistans som kom in till myndigheten. Denna andel är lägre än för övriga tillståndspliktiga verksamheter inom LSS. Skälen för myndighetens beslut att avslå ansökningar är framförallt att företagen inte uppfyller kraven på verksamhetens kvalitet och ägarnas kompetens. Därmed kan de inte heller anses lämpliga att bedriva verksamhet. Många ansökningar är även undermåliga vad gäller ansökans innehåll.

IVO bifaller procentuellt fler av de ansökningar som kommer in från aktiebolag än från övriga typer av företag.

En del av de som får avslag på sin ansökan väljer istället att bedriva personlig assistans i egen regi.

Efter att tillstånd beviljats ska IVO utföra lämplighetsprövning genom tillsyn. Prövningen i samband med tillsyn ska motsvara den bedömning som görs vid tillståndsprövning, men bevisbördan är då omvänd. Det innebär att det är tillsynsmyndigheten som har bevisbördan för att tillståndsinnehavaren är olämplig. Är tillståndsinnehavaren inte lämplig kan IVO återkalla beviljat tillstånd. Att vara lämplig betyder i detta sammanhang endast att tillståndet inte återkallas på den grunden. Det innebär inte per automatik att verksamheten bedrivs med god kvalitet. Verksamheter som är lämpliga, utifrån ovanstående definition, kan således vara föremål för krav på åtgärder från IVO:s sida.

Genom att göra en lämplighetsprövning vid tillsyn har IVO möjlighet att fånga upp enskilda verksamheter som vid tillståndsprövningen ser bra ut, men som i verkligheten inte fungerar. Det förekommer exempelvis att företag vid ansökan om tillstånd anlitar konsulter, vilket kan medverka till att ansökan beskriver en verksamhet som inte överensstämmer med den verksamhet som senare kommer att bedrivas.

Lämplighetsprövning är ett unikt verktyg som har gett tillsynsmyndigheten helt nya möjligheter att arbeta för den enskildes och det allmännas bästa. IVO har tidigare inte kunnat återkalla tillstånd för verksamheter som uppvisat brister avseende ekonomisk lämplighet och övriga omständigheter, men det har förändrats i och med den ändrade lagstiftningen. IVO har därför inlett förnyad tillsyn av vissa verksamheter, vilket kan komma att leda till återkallande av tillstånd.

Lämplighetsprövning i praktiken

Vid IVO:s lämplighetsprövning är det företagets ägare som granskas. Är det en juridisk person som bedriver verksamhet omfattar lämplighetsprövningen även exempelvis den verkställande direktören, styrelseledamöter, styrelsesuppleanter, bolagsmän och andra personer med bestämmande inflytande över verksamheten.

Lämplighetsprövningen omfattar två delar. Dels en ekonomisk del, dels omständigheter i övrigt.

- ⊕ **Ekonomi** omfattar exempelvis redovisning, betalning av skatter och arbetsgivaravgifter.
- ⊕ **Omständigheter i övrigt** omfattar exempelvis kvalitetsaspekter utifrån tillräcklig kunskap och erfarenhet på LSS-området, tidigare brottslighet och personliga förhållanden som kan påverka lämpligheten.

Om IVO i sin tillsyn skulle upptäcka att tillståndshavaren inte är lämplig kan myndigheten som tidigare nämnts återkalla tillståndet. IVO har rätt att göra så även om myndigheten inte har kunnat påvisa kvalitetsbrister i verksamheten. Orsaken till detta är att lagstiftaren inte har ansett det rimligt att en tillståndshavare som t.ex. underlåter att betala skatt och arbetsgivaravgifter för sina anställda ska få fortsätta att ta emot och förvalta stora summor som härrör från allmänna medel. Den

enskilde bör tryggt kunna vända sig till en tillståndshavare i förvisning om att denna uppfyller lagens krav i alla avseenden.¹⁴

Kommunen och Försäkringskassan har en lagstadgad skyldighet att anmäla till IVO om de får kännedom om omständigheter som gör att tillståndet skulle kunna ifrågasättas.¹⁵ Hur dessa anmälningar är fördelade mellan kommunerna och Försäkringskassan och mellan IVO:s olika tillsynsregioner presenteras i tabell A nedan. Fördelningen av antalet ärenden totalt sett följer rätt väl fördelningen av antalet tillståndspliktiga verksamheter. Finns det många företag i regionen anmäls också fler företag.

Tabell A. Antal anmälningar från kommunerna och Försäkringskassan (FK) till IVO mellan den 1 juli 2013 och 29 februari 2016.

REGION OCH LÄN	KOMMUN	FK	TOTALT
Avdelning nord (Umeå) Västernorrland, Jämtland, Västerbotten, Norrbotten	8	1	9
Avdelning mitt (Örebro) Uppsala, Gävleborg, Västmanland, Dalarna, Värmland, Örebro, Södermanland	2	9	11
Avdelning öst (Stockholm) Stockholm, Gotland	5	23	28
Avdelning sydöst (Jönköping) Kalmar, Jönköping, Östergötland	4	2	6
Avdelning sydväst (Göteborg) Västra Götaland, Halland	8	10	18
Avdelning syd (Malmö) Skåne, Kronoberg, Blekinge	7	9	16
TOTALT	34	54	88

Antalet anmälningar från Försäkringskassan uppgår under granskningsperioden på drygt två och ett halvt år till 54 stycken. Detta kan jämföras med Försäkringskassans polisanmälningar av ärenden som rör assistansbedrägerier, vilka 2013 och 2014 uppgick till cirka 100 ärenden per år och cirka 40 stycken 2015.¹⁶ Polisanmälningarna omfattar dock både ärenden som rör mottagaren av assistans och utförare av assistans, inklusive fall där den enskilde är egen arbetsgivare.

¹⁴ Prop. 2012/13:1, utgiftsområde 9, s. 216-217.

¹⁵ Regleras av 15 § LSS och 110 kap 42 a § socialförsäkringsbalken.

¹⁶ Försäkringskassan (2016), *Särskild redovisning av felaktiga utbetalningar*. År 2011 startade Försäkringskassan ett projekt för att för att motverka brott inom assistansersättning. En stor del av polisanmälningarna är följden av de utredningar som påbörjades inom ramen för projekt. Några ärenden från projektet avslutades under 2015 men de allra flesta avslutades under 2013 och 2014. Detta är också förklaringen till att polisanmälningarna har minskat under 2015.

Lämplig eller inte?

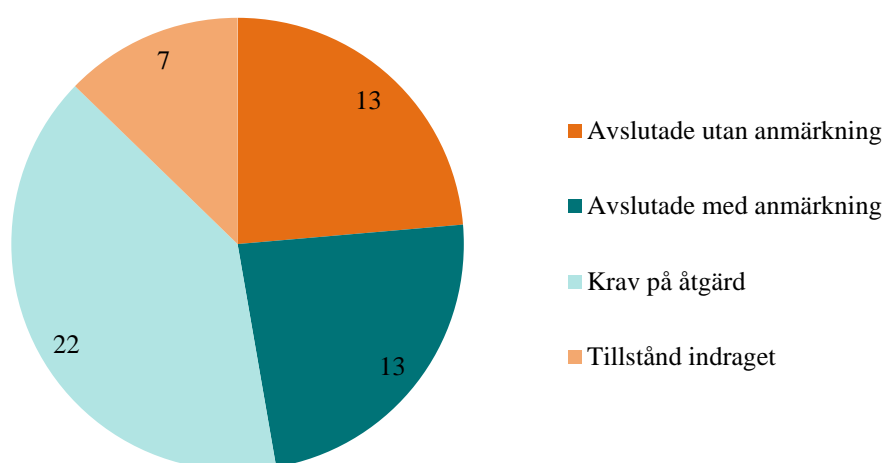
IVO:s tillsyn av tillståndspliktiga verksamheter som bedriver assistans visar att de allra flesta assistansanordnare som myndigheten har granskat är lämpliga att bedriva verksamhet (i betydelsen att IVO för dessa verksamheter inte har kunnat konstatera brister som utgör skäl för ett återkallande av tillstånd). Men kvaliteten kan i många fall utvecklas. Det finns dock ett antal företag som inte är lämpliga, där det i vissa fall även förekommer brott och bedrägerier.

De allra flesta är lämpliga att bedriva verksamhet

IVO ska i sin tillsyn göra lämplighetsprövningar av verksamheter med tillstånd att bedriva personlig assistans. Sedan kravet på lämplighet infördes 2013 och fram till den 29 februari 2016 har myndigheten slutfört granskning av 55 företag, vilket motsvarar lika många ärenden.¹⁷ Detta innebär att cirka 5 procent av de företag som idag har tillstånd att erbjuda personlig assistans har granskats under perioden.

Efter genomförd lämplighetsprövning fattar IVO beslut i ärendet. Diagram 1 nedan visar att för knappt hälften av företagen har IVO avslutat ärendena med eller utan anmärkning. En anmärkning innebär att IVO har beskrivit förbättringsområden. I drygt en tredjedel av ärendena har IVO ställt krav på åtgärder för att kvaliteten ska förbättras. Kvalitetsbristerna har dock inte varit så stora att IVO har bedömt att företaget och dess ägare inte bör bedriva assistans. I sju av 55 ärenden har myndigheten bedömt att den som bedriver assistans inte är lämplig att göra så och IVO har då återkallat tillståndet.

Diagram 1. Redovisning av vad IVO:s lämplighetsprövning har resulterat i för beslut. Totalt antal ärenden är 55 stycken.

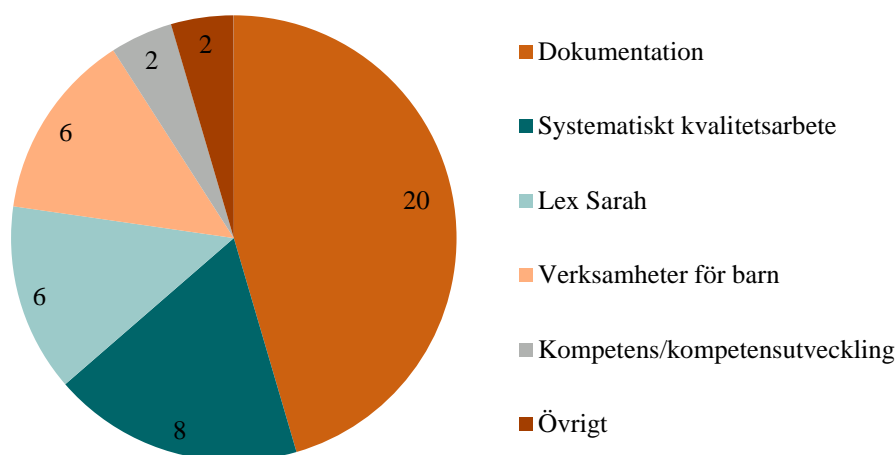
¹⁷ IVO har dock granskat fler företag än de angivna 55, men urvalet baserades på de ärenden som var avslutade den siste februari 2016.

Kvaliteten behöver förbättras

I flertalet verksamheter behöver kvaliteten förbättras. I de 13 ärenden som IVO har avslutat med anmärkning är det framförallt dokumentationen som enligt IVO kan utvecklas, både den sociala dokumentationen och genomförandeplanerna samt tillgång till och förvaring av desamma. Detta är sedan tidigare ett identifierat förbättringsområde och dokumentationen i anslutning till insatsen personlig assistans har omgärdats av en del diskussioner, vilket bland annat beskrivs i IVO:s resultatsammanställning *Personlig assistans – en insats med kvalitet?* från oktober 2014. Det finns exempelvis assistansberättigade som inte vill att det förs någon dokumentation om dem. Anordnaren hade då svårt att motivera den enskilde till att det skulle föras en social journal. IVO menar att det är viktigt att assistansanordnaren informerar den enskilde om de lagkrav som finns kring dokumentation och förklarar dess syften, t.ex. rättssäkerhet och kvalitet. Det går inte att avtala bort dokumentationsskyldigheten för någon utförare.

I drygt en tredjedel av ärendena har IVO ställt krav på att kvaliteten ska förbättras. Liksom i de ärenden som har avslutats med anmärkning är det framförallt dokumentationen som behöver förbättras. Även brister kopplade till det systematiska kvalitetsarbetet är vanliga och kan exempelvis avse egenkontroll, dokumentation av rutiner, avvikelshantering eller att det systematiska kvalitetsarbetet helt enkelt har åsidosatts. Kvalitetsarbetet omfattar även information om och rutiner för lex Sarah-anmälningar, men detta redovisas separat i diagram 2 nedan. I verksamheter som rör barn har IVO framförallt ställt krav på att utdrag från belastningsregistret måste göras innan en assistent anställs och att personalen ska vara medveten om sin skyldighet att anmäla misstanke om att ett barn far illa. Men bristerna har också handlat om att företagen inte riktigt vet hur de ska arbeta utifrån barnens bästa eller med barns delaktighet.

Diagram 2. Redovisning av IVO:s krav på åtgärder (ett ärende kan ha flera åtgärdskrav). Totalt antal ärenden är 22 stycken.

Det kan vara värt att notera att det nästan är fem gånger vanligare med klagomål på personlig assistans jämfört med övriga LSS-insatser, om man tar hänsyn till hur

många som får de olika insatserna. Det är också tio gånger vanligare med lex Sarah-anmälningar från assistansverksamheter jämfört med övriga LSS-insatser, med samma sätt att räkna.¹⁸

Några är inte lämpliga att bedriva verksamhet

IVO:s granskning visar att några företag inte är lämpliga att bedriva personlig assistans och IVO har i dessa fall återkallat tillstånden. För sju av de granskade företagen har IVO återkallat tillståndet, vilket motsvarar 13 procent. Samtliga är aktiebolag och ett av dem ingår i en koncern. Inget av företagen är börsnoterat.

Tre av de sju företag som har fått sina tillstånd indragna är sådana som har beviljats tillstånd först efter överklagande, där förvaltningsrätten respektive kammarrätten har meddelat tillstånd. Omständigheten att IVO inledningsvis har avslagit ansökan har visat sig vara en riskfaktor även om tillstånd senare beviljats i domstol.

Att återkalla ett tillstånd innebär ofta att det berörda företaget drabbas ekonomiskt eftersom det inte längre har möjlighet att bedriva personlig assistans. Företaget kan då behöva försättas i konkurs, om de inte samtidigt driver andra verksamheter. Detta påverkar i sin tur både anställda och de assistansberättigade. För tre av de sju företagen har konkurs inletts.

Processen med att återkalla tillstånd är ofta långdragen och ärendena kräver en gedigen utredning. Omfattande analyser av företagets ekonomi och verksamhet kräver dessutom mycket tid och resurser och en hög ekonomisk kompetens. Komplexa företagsstrukturer, otydliga ägandeförhållanden och oklara upplägg som gör det svårt att identifiera vilka som har inflytande i verksamheten kan också göra lämpligheten svår att utreda. I enstaka fall vill också företagen begränsa insynen och försvårar därför IVO:s granskning, exempelvis genom att göra sig oanträffbara eller att på olika sätt omstrukturera verksamheten.

Ekonomi den vanligaste orsaken till återkallat tillstånd

IVO har återkallat sex av sju tillstånd med hänvisning till ekonomiska missförhållanden. Avseende tre av företagen förelåg dock omständigheter i övrigt som också innebar bristande lämplighet. Ekonomiska förhållanden avser tillståndshavarens ekonomiska skötsamhet i fråga om redovisning, betalning av skatter och arbetsgivaravgifter och liknande. Skäl för att återkalla tillstånd är exempelvis att det förekommit brottslighet, underlåtenhet att betala skatt och arbetsgivaravgifter eller bristande redovisning i verksamheten. Även sådant som underlåtenhet att uppfylla föreskriven uppgiftsskyldighet kan medföra att lämpligheten ifrågasätts.¹⁹

Faktorer som har betydelse vid bedömningen av omständigheterna i övrigt är bl. a. kompetens, utbildning och erfarenhet av betydelse för verksamheten, kunskaper om

¹⁸ Inspektionen för vård och omsorg (2015), *Personlig assistans under luppen*.

¹⁹ Prop. 2012/13:1, s. 256-257.

de krav som ställs på verksamheten enligt gällande föreskrifter samt tillgång till kompetent administrativ och ekonomisk förvaltning. Även fysiska personers personliga lämplighet bör vägas in i bedömningen, som exempelvis brottslighet.²⁰

IVO har återkallat endast ett tillstånd enbart på grunden ”omständigheter i övrigt” och det var mot bakgrund av konstaterad brottslighet. Att endast ett tillstånd återkallas med hänvisning till ”omständigheter i övrigt” beror framförallt på att detta kriterium är svårare för tillsynsmyndigheten att bedöma än den ekonomiska delen. Bedömningen omfattar allt från övergripande kvalitet till personlig lämplighet.

Misskötsamhet och kvalitetsbrister

Nedan illustreras två exempel på hur förhållandena i företagen kan se ut då IVO har återkallat tillstånd.

BOLAG A

IVO bedömer att bolaget har misskött sina ekonomiska skyldigheter genom att:

- ⊗ vid upprepade tillfällen underlåta att betala skatt, mervärdesskatt, avdragen källskatt och sociala avgifter i rätt tid,
- ⊗ underlåta att lämna in bolagets årsredovisning i rätt tid,
- ⊗ återkommande ådraga sig förseningsavgifter avseende moms- och arbetsgivardeklarationer, samt
- ⊗ ådraga sig skulder i enskilda mål som restförts hos Kronofogden, varav flera avser lönefordringar. Flera skulder har reglerats först genom utmätning.

VD:n, tillika verksamhetsansvarig och ägare av bolaget, har själv brutit genom att inte lämna in självdeklarationen för ett taxeringsår.

Av bolagets årsredovisning framgår att det uppstått en kapitalbrist i bolaget och att bolaget enligt aktiebolagslagen varit skyldig att upprätta en kontrollbalansräkning, vilket styrelsen inte har gjort.

²⁰ Prop. 2012/13:1 utgiftsområde 9, s. 256.

BOLAG B

IVO bedömer att bolaget har misskött sina ekonomiska skyldigheter genom att:

- ⊗ inte deklarerera i rätt tid vid tre tillfällen under ett år,
- ⊗ underlåta att lämna in årsredovisning i rätt tid,
- ⊗ bryta mot aktiebolagslagens regler om värdeöverföring under två år,
- ⊗ vid upprepade tillfällen betala in för sent till skattekontot, samt
- ⊗ ådraga sig en skuld hos Kronofogdemyndigheten.

Beträffande omständigheterna i övrigt bedömer IVO att den verksamhetsansvarige har uppvisat bristande kunskaper om det som hen är utsedd att ansvara för. Att hen inte har kunnat svara på frågor vid inspektionen, har haft problem att tillgodogöra sig utbildning och att hen inte planerar någon kompetensutveckling för egen del är omständigheter som påvisar detta.

På ett flertal väsentliga områden har det framkommit att den verksamhetsansvariga saknar kunskap om de krav som ställs på verksamheten, exempelvis avseende dokumentation, barns rätt att få komma till tals, egenkontroll och skyldigheten att anmäla om barn misstänks fara illa. Det har inte framkommit att denna kunskap återfinns någon annanstans inom verksamheten.

Brott

Huruvida bedrägerier och andra brott är särskilt utbrett inom branschen personlig assistans kan IVO inte uttala sig om utifrån det underlag som rapporten grundar sig på. Tillsynen är gjord utifrån ett riskurval och inte ett slumpmässigt urval, vilket medför att resultatet av IVO:s granskning riskerar att inte ge en representativ bild av branschen. Men att bedrägerier och annan brottslighet förekommer framgår av nedanstående två exempel. Detta är de två fall i granskningsunderlaget där det finns klarlagda kopplingar till brott.

BOLAG C

IVO bedömer att tillståndshavaren inte uppfyller kravet på lämplighet mot bakgrund av den aktuella brottsligheten:

Av dom i tingsrätten framkommer att en person under drygt två och ett halvt år har varit beviljad assistansersättning från Försäkringskassan. Ersättningen har grundat sig på att hen har varit allvarligt sjuk. Personen har dock erkänt att hen har spelat sjuk och därmed har hen inte varit berättigad till ersättning. Assistansersättning har betalats ut med över fyra miljoner kronor. Den assistansberättigade och den personliga assistenten, en anhörig, dömdes till fängelse för grovt bidragsbrott. Tingsrätten dömde ytterligare åtta personer som varit anställda som personliga assistenter åt personen för grovt bidragsbrott, bidragsbrott och medhjälp till bidragsbrott. En av dem fick påföljden fängelse och övriga villkorlig dom, i några fall i kombination med böter.

Bolaget, som anordnat assistansen, ålades företagsbot. Bolagets verksamhetsansvarige och ägare dömdes för medhjälp till bidragsbrott till villkorlig dom och dagsböter.

Brottsförebyggande rådet (BRÅ) och Inspektionen för socialförsäkringen har pekat ut assistansersättningen som ett riskområde och noterar att bidragsbrotten mot assistansersättningen är de mest organiserade.²¹ En anledning till detta anser man är de stora belopp det kan bli frågan om och att fusk sällan upptäcks på grund av bristande kontroll och komplicerade utredningar.²² Det råder således en obalans mellan starka ekonomiska drivkrafter i systemet och möjligheten att kontrollera.

Bedrägerier som rör utförarna är vanligast då brukaren är omgiven av en mycket begränsad krets personer, ibland bara närstående. De närstående har i vissa fall visat sig vara delaktiga i brottsupplägget. Bedrägerier är också vanligare då de assistansberättigade är personer med svåra funktionsnedsättningar som i många fall inte kan förmedla sig till omvärlden.²³

²¹ Brottsförebyggande rådet (2005), *När olyckan inte är framme*, samt Brottsförebyggande rådet och Inspektionen för socialförsäkringen (2011), *Bidragsbrott och skattebrott*.

²² Brottsförebyggande rådet (2005), *När olyckan inte är framme*.

²³ Åklagarmyndigheten (2015), *Bedrägeri och bidragsbrott med assistansersättning*.

BOLAG D

Tillståndshavaren uppfyller inte kravet på lämplighet på följande punkter:

- ④ Allvarliga brister i ekonomisk skötsamhet. Bolaget har återkommande underlåtit att betala in skatter och avgifter i tid.
- ④ Kopplingar till kriminell verksamhet genom tidigare bolag. Samma verksamhet (med samma nyckelpersoner och brukare) bedrivs i nu aktuellt bolag.
- ④ Bulvanförhållande mellan verksamhetsansvarig och annan person med bestämmande inflytande i bolaget.
- ④ Flerårig frånvaro genom utlandsvistelse av verksamhetsansvarig. Detta innebär att hen inte kan ansvara för att verksamheten bedrivs med god kvalitet. Hen kan inte heller säkerställa att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete.
- ④ Brister i kunskap om de krav som lagen uppställer på verksamheten med risk för allvarliga kvalitetsbrister som följd.
- ④ Försvårande av tillsyn genom att exempelvis inte möjliggöra inspektion och medverka i övrigt.
- ④ Försvårande av kontroll genom exempelvis oriktiga folkbokföringsuppgifter hos ansvariga personer i bolaget.

Bolaget fick avslag i tidigare ansökan om tillstånd på grund av att bolaget inte nådde upp till de (kvalitets)krav som ställs för att bedriva verksamhet. Beslutet överklagades till kammarrätten som upphävde tillsynsmyndighetens beslut. IVO utfärdade tillståndsbevis i enlighet med kammarrättens dom.

Brott och bedrägeri medför även andra konsekvenser

För de myndigheter som har till uppgift att granska personlig assistans kan kontakten med brottslighet, ibland organiserad, medföra nya krav på säkerhet och behov av förändrade arbetsätt. Hot och trakasserier kan förekomma vilket riskerar att påverka personalens säkerhet, men i förlängningen också rättssäkerheten i myndighetsutövningen. BRÅ har visat att den enskilde handläggaren exempelvis kan börja tveka mer inför olika beslut och förhålla sig mer passiv i olika situationer. Det mest långtgående alternativet är att man börjar fatta beslut som kan ifrågasättas.²⁴

²⁴ Brottsförebyggande rådet (2015), *Hot och våld*.

Regeringens arbete mot missbruk av välfärdssystemet

2012 presenterades ett betänkande om åtgärder mot fusk och felaktigheter med assistansersättning, SOU 2012:6, vilket bland annat ledde till förändringar i lagstiftningen och att kravet på lämplighet infördes. Nu ska regeringen återigen påbörja ett arbete för att komma tillrätta med missbruk kring förmånen personlig assistans. I regeringsförklaringen från den 15 september 2015 förklarade statsministern att välfärden ska skyddas från ekonomisk brottslighet och att en fuskdelegation ska tillsättas. Utifrån detta beslutade regeringen i september 2015 om att tillsätta en utredning och Désirée Pethrus har utsetts som särskild utredare. Utredningen ska leda fram till förslag för en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling av insatsen personlig assistans och för en lagstiftning som ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet. Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober 2018.

Det kan i detta sammanhang även nämnas att Myndigheten för delaktighet har fått i uppdrag av regeringen att ta fram förslag på hur funktionshinderpolitiken kan bli mer effektiv och systematisk. Detta uppdrag ska redovisas i juni 2016 och kommer att ligga till grund för den nya strategin för funktionshinderspolitiken som börjar gälla år 2017.

Bilaga 1

Tillvägagångssätt och projektbeskrivning

Denna rapport är ett resultat av IVO:s projekt *Lämplighetsprövning av tillståndspliktiga verksamheter som bedriver personlig assistans*, som har genomförts som ett nationellt projekt under 2015 och 2016. Projektet har omfattat flera olika delar, varav tillsyn av verksamheter har utgjort en del.

Avgränsning

Projektet har inte omfattat verksamheter som inte är tillståndspliktiga, exempelvis kommunal verksamhet eller sådana där den enskilde väljer att agera egen arbetsgivare²⁵.

Underlag för rapporten

Projektet har löpt under 2015 och 2016, men som underlag för rapporten har IVO inkluderat alla de lämplighetsprövningar som myndigheten har genomfört och fattat beslut om sedan lagändringen trädde i kraft den 1 juli 2013 fram till den 29 februari 2016.

IVO har även använt följande källor som underlag för rapporten:

- ⊕ Brottsförebyggande rådet och Inspektionen för socialförsäkringen (2011), *Bidragbrott och skattebrott – Välfärdens dubbla kriminalitet*, rapport 2011:12.
- ⊕ Brottsförebyggande rådet (2015), *Hot och våld – om utsatthet i yrkesgrupper som är viktiga i det demokratiska samhället*, rapport 2015:12.
- ⊕ Brottsförebyggande rådet (2005), *När olyckan inte är framme – bedrägerier mot allmän och privat försäkring*, rapport 2005:10.
- ⊕ Försäkringskassan (2011), *Statlig personlig assistans – resultat från undersökning av gruppen assistansberättigade*, Socialförsäkringsrapport 2011:18.
- ⊕ Försäkringskassan (2016), *Särskild redovisning av felaktiga utbetalningar*, svar på regeringsuppdrag diarienummer 005742-2015.
- ⊕ Inspektionen för vård och omsorg (2014), *Personlig assistans – en insats med kvalitet?*, resultatsammanställning, oktober 2014.

---

²⁵ De assistansberättigade som väljer att agera egna arbetsgivare uppgår idag till cirka 850 stycken. Dessa omfattas inte av tillståndsplikten och kravet på lämplighet.

- ⊗ Inspektionen för vård och omsorg (2015), *Personlig assistans under luppen – Sammanställning av lex Sara-anmälningar och klagomål inom personlig assistans mellan 1 juli och 31 december 2014*, artikelnummer 2015-91.
- ⊗ Socialstyrelsen (2014), *Stöd till barn och unga med funktionsnedsättning – Handbok för rättstillämpning vid handläggning och utförande av LSS-insatser*, artikelnummer 2014-1-23.
- ⊗ Socialstyrelsen (2015), *Kartläggning och analys av vissa insatser enligt LSS – Tilläggsuppdrag avseende insatsen personlig assistans*, artikelnummer 2015-9-3
- ⊗ Statens offentliga utredningar, SOU 2012:6, *Åtgärder mot fusk och felaktigheter med assistansersättning - betänkande av Utredningen om assistansersättningens kostnader*.
- ⊗ Åklagarmyndigheten (2015), *Bedrägeri och bidragsbrott med assistansersättning – probleminventering och rekommendationer*, RättsPM 2015:5.

Beskrivning av tillsynen

Genom en lämplighetsprövning har IVO velat granska om den som bedriver personlig assistans är lämplig att göra det utifrån de krav och mål som ställs enligt gällande lagstiftning. Sammanlagt har 55 verksamheter granskats mellan den 1 juli 2013 och den 29 februari 2016. Dessa redovisas i bilaga 2.

IVO:s urval av företag är riskbaserat och grundar sig på information som kommer IVO:s tillsynsverksamhet till del genom underlag från avdelningen för tillståndsprövning, externa klagomål och anmälningar samt anmälningar från kommunerna och Försäkringskassan. Urvalet grundar sig även på information från Skatteverket, Polisen, arbetsgivar- och intresseorganisationer, med flera. Företagen är fördelade mellan IVO:s tillsynsregioner enligt tabellen nedan.

Antal granskade företag mellan den 1 juli 2013 och 29 februari 2016 fördelat per tillsynsregion.

REGION OCH LÄN	ANTAL GRANSKADE FÖRETAG
Avdelning nord (Umeå) Västernorrland, Jämtland, Västerbotten, Norrbotten	5
Avdelning mitt (Örebro) Uppsala, Gävleborg, Västmanland, Dalarna, Värmland, Örebro, Södermanland	10
Avdelning öst (Stockholm) Stockholm, Gotland	7
Avdelning sydöst (Jönköping) Kalmar, Jönköping, Östergötland	6
Avdelning sydväst (Göteborg) Västra Götaland, Halland	24
Avdelning syd (Malmö) Skåne, Kronoberg, Blekinge	3

Tillsynen har bestått av två delar, en skrivbordstillsyn och en inspektion på plats, med något undantag. Skrivbordstillsynen har inletts med att hämta in grundläggande information via Infotorg för att få en allmän bild av företaget. Därefter har handlingar begärts in från Rikspolisstyrelsen, Kronofogden, Bolagsverket och Skatteverket.

Vid inspektion på plats har verksamhetsansvarig intervjuats. De områden som då har berörts är:

- ⊗ Verksamheten och dess organisation
- ⊗ Delaktighet och inflytande
- ⊗ Verksamheter för barn
- ⊗ Systematiskt kvalitetsarbete
- ⊗ Personal och kompetens
- ⊗ Dokumentation

Bilaga 2

Granskade verksamheter

TILLSYNSREGION	GRANSKAT FÖRETAG
Nord	L & S Assistans AB
Nord	DML Assistans ekonomisk förening
Nord	Prima Assistans i Norr AB
Nord	Assistera Skandinavien AB
Nord	MG Assistans AB
Mitt	V.I.S.K.O.S. AB
Mitt	Valfrihetens Omsorg i Sverige AB
Mitt	Assistansbolaget i Sverige AB
Mitt	Söderort Assistans AB
Mitt	Er Assistans i Mellansverige AB
Mitt	Assistans Minan i Närke AB
Mitt	Skåne Assistans AB
Mitt	Personlig Brukareassistans i Skandinavien AB
Mitt	VA Assistans AB
Mitt	Kvalita Assistans AB
Öst	RO Omsorg AB
Öst	New Life Assistans AB
Öst	Atropa Care AB
Öst	Omsorgskraft Sverige AB
Öst	Omsorgshuset i Stockholm AB
Öst	Simplify AB
Öst	Jome Omvårdnad AB
Sydöst	Isa Omsorg AB
Sydöst	Kooperativet VIOL
Sydöst	Assistansproffsen i Sverige AB
Sydöst	Aktiv Service WTB AB
Sydöst	Assistans Giva HB
Sydöst	Brukartorget AB
Sydväst	GIL ekonomisk förening
Sydväst	LT Larsson Assistans KB
Sydväst	Handen Assistans AB
Sydväst	Bona Vita Handelsbolag
Sydväst	Din Assistans i Väst AB
Sydväst	Borås Assistans AB
Sydväst	Team Assistans i Göteborg AB
Sydväst	Vi Assistans AB
Sydväst	Västgöta Assistans AB
Sydväst	P.T. Assistans AB

Sydväst	Sandys Assistans AB
Sydväst	Sverige 2 Jobb AB
Sydväst	Optimal Assistans i Gbg AB
Sydväst	Gordon Ask Konsult AB
Sydväst	Dirigo Assistans AB
Sydväst	Frej Assistans AB
Sydväst	WIJO KB
Sydväst	Ler Assistans AB
Sydväst	Connexa AB
Sydväst	Hemmalaget Assistans AB
Sydväst	Kooperativet Frej i Skövde ekonomisk förening
Sydväst	Personlig Assistans i Göteborg AB
Sydväst	Unik Assistans Sverige AB
Sydväst	Amiranda AB
Syd	Assist Kompaniet Svea AB
Syd	Assist Kompaniet Sverige AB
Syd	Skånska Assistanshuset AB

Lämplig eller inte – det är prövningen
Lämplighetsprövning av tillståndspliktiga verksamheter som bedriver personlig assistans
Artikelnr: IVO 2016-31
Utgiven: Juni 2016, www.ivo.se

Inspektionen för vård och omsorg (IVO)
Box 45184, 104 30 Stockholm
Telefon: 010-788 50 00
registrator@ivo.se
www.ivo.se

